

**С.Ж.АСФЕНДИЯРОВ АТЫНДАҒЫ
ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ МЕДИЦИНА
УНИВЕРСИТЕТИ**

**КАЗАХСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ
МЕДИЦИНСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИМЕНИ С.Д.АСФЕНДИЯРОВА**

Психиатрия, психотерапия және наркология кафедрасы.

СӨЖ

Тақырыбы: Психикалық және мінез-құлық бұзылыстарының этиологиясы және таралуы

**Орындаған: Жақсылықова А.Б.
Топ: 12-002-01
Факультет: Жалпы медицина
Тексерген: Садуакасова К.З.**

Алматы-2017 жыл

ЖОСПАРЫ:

- Кіріспе.
- Психиатрияның негізгі міндеттерінің бірі - психикалық бұзылыстарды зерттеу
- Психикалық аурулардың этиологиясы
- Психикалық аурулардың таралуы
- Мінез-құлық бұзылысының этиологиясы мен таралуы
- Қорытынды.
- Қолданылған әдебиеттер тізімі.

Психиатрия ең негізгі медициналық саланың бірі ретінде өзіне көптеген ғылыми және практикалық мәселелерді қосады. Теориялық және практикалық аспектілерден тұратын осындай мәселенің бірі – психикалық бұзылыстардың таралуын және көрініс беру формаларын зерттеу болып табылады.

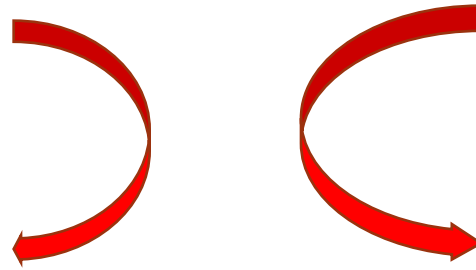
Психикалық бұзылыстардың таралуы мен олардың тұрғындар арасында көрініс беру ерекшеліктері жөніндегі мәліметтер мен психиатриялық көмекті жоспарлау, этиологиялық маңызды факторларды анықтау үшін ғылыми нақты материал бола алады, сонымен бірге оның негізінде алдын-алудың тиімді шараларын жасауға мүмкіндік береді.

Психикалық науқастардың сырқаттарының ерекшеліктерін ескере отырып, олардың жағдайын ажыратып анықтау маңызды орын алады. Осыған байланысты психикалық аурулардың әртүрлі жіктеулері ұсынылған.

Этиологиялық принцип бойынша құрылған жіктеу – жалпы түсінік қалыптастыруға көмектеседі, алайда психикалық аурулардың шығу тегі әлі жеткілікті анық емес.

Сонымен қатар психикалық ауруларды анықтау дәрежесіне кедергі болып тұрған – психиатриялық көмекке науқастардың жүгінуіне тұрғындар арасындағы бұрыс көзқарас.

Психикалық аурулардың этиологиясы:

Ішкі-эндогенді

- Тұқымқуалаушылық
- Адамның конституциялық ерекшеліктері
- Жас кезеңдері

Сыртқы-экзогенді

Миға органикалық әсер

- Жарақат
- Интоксикация
- Инфекциялар
- Радиациялық зақымданулар

Зиянды әсер

- Эмоциялық стресс
- Конфликттер
- Отбасылық, әлеуметтік мәселелер

Психикалық аурулардың дамуына ықпал ететін немесе кедергі болатын факторлар ретінде адамның жынысы мен жасы да маңызды. Генеративті функциялардың ерекшеліктеріне (менструальды цикл, жүктілік, босану, лактация, климакс) байланысты жоғары эмоционалдылық, айқын циклдылық және зат алмасудағы өзгерістер-осылардың барлығы әйелдерде ерлерге қарағанда истерия, маниакальды-депрессивті және пресенильді психоздардың жиі кездесуіне себеп болады.

Психикалық бұзылыстың пайда болуы байланысты:

- Организмнің ерекшеліктері;
- Патогенді фактордың әсер ету деңгейі;
- Зақымдалған аймақ.

Қазіргі таңда әлем бойынша **450 млн** адам психикалық бұзылыстардан зардап шегеді:

- ❑ **160 млн**-депрессивті бұзылыстар;
- ❑ **70 млн**-алкоголизм;
- ❑ **50 млн**-эпилепсия;
- ❑ **24млн**-шизофрения.

Бүкіл әлем тұрғындарының **5%**-созылмалы психикалық бұзылыстардан зардап шегеді.

Дерт белгілі бір адамды зақымдайды және белгілі бір субъектке тән жауап беру ерекшеліктерімен сипатталады. Бұл ерекшеліктер *ауру организмнің бастапқы физиологиялық жағдайына, жоғары жүйке жүйесінің типіне, мінез-құлқына, жынысына, жасына, тұқым қуалау ерекшеліктеріне, иммунологиялық реактивтілігіне*, басқа да науқастың конституциялық ерекшеліктерін сипаттайтын жағдайларға тәуелді.

Таралуы

Әртүрлі елдегі зерттеулерге қарағанда психикалық бұзылыстармен ауыратын тұрғылықты халықтың 14-тен 17%-ы жапа шегеді. Соның ішінде көбінесе невротикалық көріністер тұлғалық патологиялық және психосоматикалық бұзылыстарды құрайды. Көбінесе әйелдерде жиі кездеседі. Шизофрения-ен жиі кездесетін аурулардың бірі. Демографиялық коррекцияда батыс неврологияның жоғарылауында 1000 адамға шаққанда 10 жағдайы және екі есе аз.

Зиянды факторлар күрт әсер еткенде массивті әсер еткенде ауру жедел басталады. Осыдан көптеген *экзогенді психоздар, рекуррентті шизофрения, маниакальды-депрессиялық психоздың ұстамалары, эпилепсиялық психоз* пайда болады. Кез келген жедел басталған психикалық ауру созылмалыға ауысуы мүмкін, ал кейде ол керісінше де болуы мүмкін.

***Психикалық
бұзылыстар кезінде***
адамдардың мінезі тұйық,
қарым-қатынасқа
түспеушілігімен
ерекшелінеді,
айналасындағылармен
контактке түсу өте қиын
болады, өз-өзіне сенімсіз,
ұялшақтық, әсершілдік
көріністермен байқалады.

Мінез – құлық бұзылысы

Мінез-құлық бұзылуы деп деструктивті, агрессивті түрде қоғам қабылдаған ережелер мен нормаларды бұза отырып, басқа адамдарға зиян келтіру.

Негізгі мінез-құлық бұзылысы биопсихосоциальды факторлардың қатарына жатады:

Ата-анамен бала қарым-қатынасына байланысты.

Баламен қарым-қатынас дұрыс болмаған жағдайда, ол баланың дезадаптивті мінез-құлқының дамуына әсер етеді.

Мінез-құлық бұзылысының симптомына:

- Ұрлық;
- Үйден қашу (бір түнге немесе мүлдем келмеу);
- Өтірік айту;
- Әдейі жасалған өртке қатысу;
- Күнделікті сабақ уақытын жіберу;
- Бөтен адамның жеке мүлкіне әдейі қол салу, тонау;
- Адамдармен қатыгез болу.

Таралуы

Балалармен жасөспірімдерде жиі кездеседі.

18 жас аралықтарында ұлдарда-9 % және қыздарда-2 % жағдайда кездеседі. Ұлдармен қыздар арасында 4:1 ден 12:1 дейінгі қатынасты құрайды.

Көбінесе ата-анасы алкогольмен зардап шегетін балаларда жиі кездеседі.

Қорытынды

Психикалық бұзылыстардан пайда болатын мінез-құлық бұзылыстарына көптеген өзгерістерді айтуға болады. Бұл өзгерістердің барлығы адамға күрделі және де жағымсыз әсер етеді, оның өзі психикалық бұзылыстарға соқтырады. Осындай жағдайлардың алдын алу үшін: кері әсер ететін психогенді факторларды жою қажет.

Қолданылған әдебиеттер

- “Общая психопатология”. Морозов, Шумский.
- “Психиатрия”. Н.М.Жариков., Л.Г.Урсоков., Д.Ф. Хритинин., К.Т.Сарсембаев. Алматы-2010
- “Психиатрия” Р.Г.Илешева
- www.google.ru